

door Zijn naam des heiligen  
of ledig  
en, dan  
grootte  
i, waarop  
krachten  
kinderen  
treft, die  
de Vader  
r genade  
en erf-  
het vast,  
op, dat  
geschon-  
rads aan  
rigen en  
kinderen  
opricht  
zijn tot  
n. 17: 3)  
Israel de  
kinderen.  
na den  
kinderen  
jaar gaat  
t dit zoo  
n: „der-  
made der  
in, welke  
zaligheid  
en zalig-  
ons door  
Opera.  
ormulier  
na den  
en onze  
enomen  
r, omkelt  
„aanne-  
den zou  
ekomen  
p, gelijk  
verdoe-  
zonder  
t gena-  
Gerefor-  
derland  
gedacht,  
zen zegt  
woonte  
de tijden  
uikelijk  
an zou-  
erzegt  
wordt,  
wigheid  
seeming  
komen  
leeftijd  
ten des  
kracht-  
oogen-  
tweede  
elt, al-  
ristus“  
s (hier  
ken is.  
belij-  
twijfel  
dt uit-  
der-  
ninder-  
geloo-  
a heeft  
ieraan  
u het  
Sacra-  
daan  
ijden  
nstige  
onken  
reeds  
a den  
„God  
bloed  
geven  
echis-  
inder  
g van  
ezeg  
hier-  
het  
f van  
t tot  
het  
men  
uit-  
niet-  
vol-  
men  
is, en  
voor  
ader  
dit  
los-  
ook  
heeft  
i, en  
kin-  
reft,  
ilge  
aten  
ops-  
Cerk  
kin-  
der-  
dat  
rkt,  
de  
dich  
uit-  
den  
omt  
en  
het  
nze  
ze  
tot  
ge-  
us'  
id-  
in-

lijving nu geschiedt door de wedergeboorte. En waar de doop daarom het „bad der wedergeboorte“ en der vernieuwing des Heiligen Geestes“ heet (Tit. 3: 5), daar zou de doop niet aan onze kinderen bedienend mogen worden, wanneer de belofte van den Heiligen Geest, die alleen ons wederbaren en vernieuwen kan, niet evenzoo aan hen als aan de volwassenen geschonken was.

Of de vervulling van deze belofte bij elk uitverkoren kind, — want daarvan is natuurlijk alleen hier sprake, — daarom reeds in de allervroegste jeugd, terstond na de geboorte, geschiedt en dus aan den doop voorafgaat, is een vraag, waarop onze Gereformeerde Kerken nooit een beslist antwoord hebben gegeven. Bij de eerste en tweede weldaad, die de Doop ons verzegt, is dit wel zoo. De aanneming tot kinderen Gods is van eeuwigheid, rust in het raadsbesluit Gods en kan daarom bij den doop als reeds geschonken hun verzegeld worden. Evenzoo is het ook met de verlossing door Christus bloed, want Christus heeft zijn bloed op Golgotha niet alleen voor de volwassenen, maar ook voor de kinderen vergoten, en ook dit offer van Golgotha gaat dus aan hun doop vooraf.

Maar bij de laatste weldaad: de wedergeboorte door den Heiligen Geest, waren onze Kerken altoos huiverig, hiervoor een bepaald tijdstip vast te stellen. In den Consensus van Zurich en in de Westminsterse Confessie wordt dan ook uitdrukkelijk gezegd, gelijk we aantoonen, dat de wedergeboorte geschiedt kan vóór, onder of na den doop. De Heilige Geest baart ons weder, waar en wanneer Hij wil. En waar de Heilige Schrift ons desaanvaande geen vasten regel geeft, daar hebben wij niet het recht een stellige uitspraak te doen. De zekerheid der belofte, die in den Doop ons verzegeld wordt, licht echter hier niet in het minst onder. Want voor elk uitverkoren kind vervult God de Heere zeker op zijn tijd de belofte, dat Hij het den Heiligen Geest schenken en door dien Geest wederbaren zal. En het is die belofte, die door den Doop aan onze kinderen bezegeld wordt.

Maar even beslist als onze Gereformeerde Kerken de „rijmakt Gods“ op dit punt hebben gehandhaafd, hebben ze ook beliden op grond van Gods Woord, dat deze wedergeboorte aan de kinderen des Verbonds reeds van moeders lijf af geschonken worden kan en ook, wanneer het God den Heere alzo behaagt, geschonken wordt. Dat de wedergeboorte alleen kan gewerkt worden door het Woord/Gods, zoals de Wederdoopers beweerden, waarom zij van een wedergeboorte bij kleine kinderen niets weten wilden, daar deze voor de prediking van het Woord nog niet vatbaar zijn, is daarom steeds zoo stellig en beslist mogelijk door onze Gereformeerde Kerken weersproken. Bij volwassenen moge het in den regel waar zijn, dat de wederbarende werking des Heiligen Geestes de prediking van het Woord vergezelt, maar dit geldt niet voor de kleine kinderen, die het Woord nog niet hooren kunnen. De Heilige Geest is nooit in dien zin aan het Woord gebonden, alsof Hij buiten het Woord om ons niet wederbaren kan. Het voorbeeld, dat hier beslist, en waarop onze Kerken dan ook steeds in haar strijd met de Wederdoopers gewezen hebben, is dat van Johannes den Dooper, die immers reeds van moeders lijf af met den Heiligen Geest vervuld is geweest.

Dr. H. H. K.

#### Voor Kootwils scholen.

In hartelijken dank ontvangen van den heer H. B. Meinsma te Paesens 1.

Dr. J. H. HOUTZAGERS, Voorzitter.

#### Leestafel.

I. J. C. AALDERS, V.D.M. bij de Gereform. Kerk van BETHOUM. VERUITWENDING ONZE KERKEN? — J. H. Kok — 1916 — Kampen.

Naar aanleiding van de brochure: IN HET GEBIED ROEPING VAN DS. J. C. SIKKEL EN NA ER EN STAAT VAN PROF. DR. H. VISSCHER heeft DS. AALDERS, de jongere broer van onzen Oud-Tenamenikus AALDERS, gemeend bovenstaande vraag te moeten beantwoorden.

Dat antwoord heeft hij gegeven in een referaat gehouden op 'n samenkomst van de Frieseche Vereniging van Predikanten der Gereformeerde Kerken in Nederland, op den 27sten September 1916 te Leeuwarden.

Op uitdrukkelijk verzoek der Vereniging is dit referaat thans uitgegeven, en 't ligt hier als brochure voor uijl.

Dat DS. AALDERS de vraag, die hij als titel nam voor deze brochure, meende te moeten beantwoorden, vond hierin zijn oorzaak, dat hem verzocht was op de Leeuwarder vergadering het onderwerp in te leiden: „Dienen er ook middelen aangewend, en welke tegen het veruitwendingsproces, dat onze Kerken bedreigt?“

Op de vraag, of het gevaar van veruitwendiging ons kerkelijk leven bedreigt, meent DS. AALDERS een bevestigend antwoord te moeten geven.

Tot de verschijnselen die op dit dreigend gevaar wijzen, rekent hij dan een viertal: verlaaging van liefde voor den strijd der beginselen, daling in ernst van den levenstoon, afname van het spreken over heilige dingen, schaarschte van personen voor het ambt.

Als oorzaken daarvan noemt hij tweerlei. Ten eerste, dat door de toepassing van het gereformeerde beginsel der Gemeene Gratie, het Gereformeerde volk gaandeweg meer in aanraking is gekomen met de wereld en de cultuur, waaruit dan, met name voor het jongere geslacht, het gevaar van wereldgeestigheid ontstaat. Ten tweede, dat wel eens wat eenzijdig nadruk is gelegd op het objectief-verstandelijke in de Waarde Gods en anderzijds op het Verbondmatig-wettelijke in het Kerkelijk leven.

En wat de middelen betreft, die tegen het dreigende gevaar der veruitwendiging moeten aangewend, verwijst hij naar bekeering, verootmoediging en gebed, doch verwerpt „alle buitengewone middelen, die op Methodistische zijpaden of in Pietistische wateren zouden

voeren.“ In prediking, huisbezoek en catechetisch onderwijs moet op het dreigend gevaar gewezen en er tegen gewaarschuld, waarbij vooral rekening is te houden met teeder-verbondmatige leiding van de enkele zielen en de Waarheid Gods naar elch des tijds pædagogisch en psychologisch geschikt dient te worden toegepast op hart en leven.“

„De Frieseche Vereniging van Predikanten der Gereformeerde Kerken in Nederland“ heeft aanspraak op dank, dat zij den referaat verzocht heeft zijn referaat, op haar middag-samenkomst gehouden, uit te geven.

AALDERS heeft daarin werk geleverd dat, om zijn hoedanigheid, een langer bestaan dan van een halven dag verdient.

De methode om tot beantwoording zijner vraag te komen, dankt ook mij zoo al niet de eenig wenschelijke, dan toch de voor hem eenig mogelijke.

Hoe wenschelijk het ook ware, nu, niet bij mannen als SIKKEL en anderen, die „de zuivere Gereformeerde belijdenis liefhebben en haar toepassing zoowel op kerkelijk gebied als op ieder levensterrein ernstig zoeken, maar bij buitenstaanders „het tegenwoordig mode wordt over geestelijke ellende onzer kerken te klagen, hoe wenschelijk het ook ware, in al onze plaatselijke kerken een onderzoek in te stellen, was die weg om tot zijn doel te komen, voor den referaat om meer dan een reden ondoenlijk.

Wat hij echter wel kon en dan ook gedaan heeft, was eigen, zij het dan ook uiterst beperkt, ervaring te verkrijken met „enkele contemporaine uitingen van vertrouwde leidsleden onder ons, die zijn overtuiging rechtstreeks of zijdelings staven.“

Daarbij komt, hetgeen trouwens niet anders te verwachten was, in dit referaat AALDERS trouw aan het Calvinistisch beginsel, zijn hartelijke liefde voor onze Kerken en zijn frische kijk zoo op het leven in het algemeen als in het bijzonder op het kerkelijk leven.

2. FILIPPUS-KALENDER met PREMIE VOOR 1917. — Firma E. P. D'Huy — Middelburg.

Met bijzonder genoegen heb ik kennis gemaakt met dezen Kalender van het GEREFORMEERD TRAKTAAT-GENOOTSCHAP „FILIPPUS“. Het SCHILD geeft een fraaie tekening van „Luther op den rijksdag te Worms“, met aan de beide kanten van het BLOK portretten van LUTHER en CALVIN. Onder dat van LUTHER de tekst Gal. 3: 11b. De rechtvaardige zal uit het geloof leven; onder dat van CALVIN de tekst Rom. 11: 36: Want uit hem, en door hem, en tot hem zijn alle dingen! Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid! Amen.

Twice, Luther en Calvin typeerende Schriftwoorden.

Het Blok zelf met op het dekblad het LUTHER-LIED:

Een vaste burcht is onze God,  
Een toevlucht voor de Zijnen! —

geeft voor elken dag van het jaar een blaadje met tekst en nûdig en treffende verhalen en bijdragen op den achterkant. De uitleg is duidelijk en gaat gepaard met een hartelijk opbouwend woord.

Zoals reeds uit het Schild blijkt staat deze kalender in het teeken van het vierde eeuwfeest der Kerkhervorming. Den 31sten October van 1917 toch, zal het vierhonderd jaren geleden zijn, dat Maarten Luther 's middags te twaalf uur zijn vijf-en-negentig stellingen aansloeg aan de hoofdeur van de Slotkapel te WITTENBERG.

Wat nu de waarde van den FILIPPUS-KALENDER ditmaal verhoogt is de PREMIE, die als uitgift van het Geref. Traktaatgenootschap „Filippus“ aan is toegevoegd. Deze Premie is een boek van 173 bladzijden met als titel: „DE KERKEHERVORMING GEDENKSCHRIJF BIJ HET VIERDE EEUWFEEST.“ Voor dit Gedenkschrift werden door een vijftal Gereformeerde Theologen bijdragen geleverd.

PROF. DR. H. BAYNIG gaf een ALGEMEEN INLEIDING (p. 3-33); PROF. DR. H. H. KUYPER schreef over LUTHER (p. 35-64); PROF. DR. H. BODMAN over JOHANNES CALVIN (p. 65-97); de bijdrage van DS. LANDWEHR van ROTTERDAM gaat over: DE GESCHIEDENIS VAN DE LUTHERSCHE KERKE EN VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN DE 16e, 17e en 18e EEUW (p. 99-134), en die van DS. RULMANN over REFORMATIE IN DE NEGENTIENDE EEUW (p. 135-173).

Met deze vijf bijdragen vormt dit Gedenkschrift een, voor niet-theologen uitzonderend hulpmiddel om het feit van 31 Oct. 1517 zoo op zichzelf als in zijn gevolgen te verstaan.

Onze christelijke onderwijzers vinden er alles in wat zij noodig hebben om met hun leerlingen straks dat feit te herdenken.

Voor predikanten is het een handig en, wijl met raakkennis geschreven, betrouwbaar compendium om, zoo noodig, tegen 31 Oct. aan hun hoortekennis weer op te frischen.

3. DE MACEDOONIER Zendingstijdschrift. Redactie: DR. DIJKSTRA, DR. BARKER en DS. D. K. WIELENDA. Uitgave van de Firma Bouman en Venema. Groningen.

Het NOVEMBER Nr. opent met een in druk vastgelegde lezing: BEARBEIDING VAN HET OUBERKE TERKIN, door DS. D. BARKER van DIJKJAKARFA, gehouden op de Zendingconferentie in Aug. 11 te BANDONG, DR. D. K. WIELENDA te PAPET behandelde er, voor Zendingstudiekringen, onder den hoofdtitel: DE ZENDING VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN: SORMIA, en wel bepaaldelijk de HISTORIE. DR. DIJKSTRA geeft in zijn rubriek: „UIT MIJN CAMERA“ als steeds zijn interessante opmerkingen naar aanleiding wat zich op zendinggebied voordoet.

G.

#### Uit de Pers.

In het Kerkblad voor de Gereformeerde Kerken van Haarlem en Omstreken schrijft DS. Kok van Velsen het volgende over een „misstand“, die in onze Kerken voorkomt:

De gemeente is vacant. 's Zaterdag komt een predikant om op beroep te preken. De ontmoeting aan 't station is allerhartelijkst. 's Of 't twee oude vrienden zijn, die elkander al jaren kennen. „Wat ben je toch met sommige menschen gauw op je gemak“, merkt DS. op. 's Zondag is hij in spanning, maar 't loopt alles goed af. De beste preek van 't jaar is meegenomen, en wordt met vuur en kracht stempelend voorgedragen. Dan in de kunsistorie: „Wat hebt u hier een moole en gezellige kerk. En wat spreekt ze makkelijk. En wat zitten de menschen flink te luisteren. 's Is een genot om hier te spreken.“ Aan den kerkeraad is geen woord ontstaan. De gemeente is immers vacant. Zeer vriendelijk is 't afscheid, en gezellig pratend gaat 't naar huis. 's Middags wandelen. „Wa een mooi dorp“, roept DS. uit. Elke dorpsbewoner krijgt een lief knikje, en een „goeden dag“.

Ginds staat de pastorie. „Dat moole, groote huis!“ 's Is toch niet waar!“ Heusch, domine. „Konnen we er niet eens even ingaan!“ Zeke, seker.

„Dit zal wel de studeerkamer zijn! Wat een prachtige kamer! Wil je wel gelooven, dat je hier goede

preken moet maken! Als je hier eenmaal zit te werken, wil je niet meer weg! Naa, dat is een verschil met mijn studeerkamer!“

Ouderling luistert met dubbele ooren. De gemeente is immers vacant.

„Den volgenden dag al vroeg naar 't station.“

„Wat heb ik hier een heerlijk dag doorgebracht! Wat heb je toch een verschil in menschen! Soms kan je naar den Maandag verlangen. En hier de dag is omgevlogen.“

Bij mij in de gemeente zijn 't heel andere menschen.

Nu dat! Ook aan de andere broeders mijn hartelijke groeten!“

Na twee dagen een brief van DS. Nogmaals vriendelijk dank voor de allerhartelijkste ontvangst. Zelden zoo aangenaam ergens geweest. Niet gauw zal ik den Zondag vergeten, bij u doorgebracht.

De kerkeraad is zeer voldaan. „En hij komt ook zeker, als wij hem beroepen. Dan kon je wel aan hem merken!“

Beroep wordt uitgebracht en persoonlijk gaan twee broeders den beroepsbrief brengen. Dat is altijd wel aardig!

„We spreken van een beroep uitlokken“ en van „beroepsjagers“. Dergelijke dingen, we behoeven 't niet te verbloemen, gebeuren wel eens. Maar toen ik na mijn candidaats-examen gedurende twee jaar elken Zondag voor een andere gemeente optrad, bemerkte ik, dat dergelijke dingen maar al te vaak voorkwamen. Droeflijk vaak. „We dachten stellig, dat hij kwam. Hij had ons zooveel goed gegeven enz., hoe vaak heb ik dat niet moeten hooren. Nu ligt hier voor een predikant een groote verleiding en 'k wil allerminst uit de hoogte mijn strekking afzeggen, over zulk een gedrag uit te spreken. Maar mijn alle beschiedendheid zij 't toch gezegd: niet alle predikanten gaan hier vrij uit. 'k heb wel eens oudere collega's met verontwaardiging over dat jagen naar beroepen hooren spreken. En zoolang we nog telkens moeten spreken over 't „uitgelokt zijn“ van een beroep, blijkt, dat dit evel nog niet is weggenomen; en waarom zouden we alleen over onze zonden in deze fluisteren? Zoolang die zonden voortwoekeren, mogen ze, ons predikanten tot schaamte, ook wel eens openlijk genoemd worden. Nogmaals: een predikant, die een „beroepsjager“ is, staat in dit opzicht schuldig voor God. Naar een beroep jagen is allerminst jagen naar het wit.“

Geluklijk, gelukkig dat er ook talrijke predikanten zijn, die eerlijk en rondweg zeggen beroep maar niet, want ik zal toch hoogstwaarschijnlijk niet komen. Dat zijn predikanten naar mijn hart. Voor zulken heb ik hooge schting, ook al zie 'k hun naam maar weinig in de rubriek „Kerknieuws“.

Maar nu wat aanvat 't beroepen uitlokken. Aan wien de schuld? Aan den predikant? Aan hem alleen?

„We gaan nu even een kijkje nemen in de gemeente waar de beroepen DS. staat. 't Beroep is thuisgebracht. Iets zal hij er over denken. Op den kerkeraad deelt hij 't mede en wordt hartelijk gelukgewenscht.“

„Neen, domine gaat toch niet weg? We kunnen hem hier nog niet missen.“

„De kerk zeer ernstig, trekt de schouders op. De gemeente is bang, dat ze haar predikant zal kwijl raken. De pastorie wordt bestormd. Reeds zijn bijna de drie weken verlopen. Nog geen beslissing.“

Daar is 't de laatste dag. Heel de gemeente in spanning. „Hij bedankt. De gemeente bij de kerkeraad komt bijeen onder den leeraar. Weet je wat we moeten doen? Hij heeft nu voor 100 n mooi beroep bedankt, hij offert zooveel voor ons op. Nu moeten wij toonen dat we 't op zijn stellen: laten we nu zijn tractement met f 200 verhoogen.“

Onderzuchten trekken leden van de meisjevereniging de gemeente door. Flink wordt getekend op de lijst voor 't cadeau.

Dit beroep heeft dus 't gevolg: een tractementsverhooging van f 200 plus een moole schriftafsl.

Aan wien de schuld? Aan den predikant. Maar niet, heelemaal niet, aan de gemeente zelf? Gemeente, leid uw predikant niet in verzoeking! Waarvoor een groote misstand zal weggenomen zijn?

„Hoorde, dat men niet 't tractement van een predikant gaat verhoogen, als hij voor een beroep bedankt heeft.“

Hoorde, dat men de groote van 't tractement niet laat afhangen van 't aantal beroepen, dat de leeraar krijgt. Dat is mijn inzien een groote fout. In 't algemeen wil de waardering, die liefde voor een predikant wel eens op een niet gaan met 't aantal op hem uitgebrachte beroepen. Als hij veel beroepen ontvangt: we hebben toch een besten domine, ja, als zooveel gemeenten hem hebben willen, dan moet 't haast wel. Meermalen heb ik iemand hooren zeggen: „Ik mag 't wel, dat onze domine veel beroepen krijgt.“ 't Is altijd een heele eer voor hem, en ook voor ons.“ O, wat een zelfucht! Ginds komt de gemeente bijeen. Met gebed wordt aangevangen, gevraagd om de leiding des Heiligen Geestes. Menschen zitten er, die midden uit hun werk zijn geloopt. 't Gebed toch immers zulk een belangrijke zaak! Met dankgebed wordt gevondigd of God 't hart van den dienaar neige en hem tot ons overbrengt.

's Avonds buigen Godvreezende gemeenschappen de knieën, en smeken in huiselijken kring nogmaals om de overkomst van den beroepen Herder en Leeraar.

Mag dat al's nu alleen maar als middel dienen, waardoor een predikant tot meerder eer en heerlijkheid komt? Als middel dienen, waardoor de ijdelheid van een gemeente gestreeld wordt? 't Uithangen van een beroep is toch niet een spelletje.

Wat ik dus zeggen wil: Gemeente, waardeer, heb uw predikant lief, als hij met heilige ernst zijn taak verricht, als hij de gemeente door zijn prediking sticht en bouwt, als hij door leer en voorbeeld alles doet wat een Herder en Leeraar betaamt. Kerkeraad, verhoof 't tractement niet, verhoof 't zoo spoedig als ge kunt, indien 't noodig is. Laat uw liefde, laat uw waardering niet afhangen van 't aantal malen, dat de naam van uw predikant in de courant staat.

Leidt u v predikant niet in verzoeking.

Al is het beed wellicht iets te fel belicht, toch is het goed, dat op zulke dingen gewezen wordt. Ook zulke „kleine vossen“ dienen uit den wijngaard des Heeren verjaagd te worden.

#### Officiële Berichten.

##### Vrije Universiteit.

Men schrijft ons uit Giesendam.

Maandag hadden wij het voorrecht Prof. Groshede te hooren die in het belang der Vrije Universiteit de noodzakelijkheid van het Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag aantoonde.

Jaren, jaren lang — het werd met een historisch overzicht aangehouden — was het Hooger onderwijs aan onze Universiteiten buiten onze beginselen ja daartegenin geg even.

Thans staat de Vrije Universiteit op Gereformeerden grondslag in het midden der beweging, omdat zij recht laat wederbaren aan de belijdenis dat alles van en tot God is en moet zijn.

Krachtig werd daarom bepleit het goed recht om te rekenen op den steun en de liefde van allen, die de Gereformeerde beginselen belijden.

Hat blijkt wel dat dit beroep niet te vergeefs is.

## Buitenland.

**Duitschland. De Gemeenschappen en de oorlog.**

Bekend is het, dat vele belijders des Heeren in Duitschland, die in de landkerken geen bevrediging vinden van hunne godsdienstige behoeften, „Gemeenschappen“ opgericht hebben, zonder zich van de landkerk los te maken. De Voorzitter van het Duitseche Gemeenschapsverband schreef het volgende aan zijn leden:

„Dat er nood is, ontken niemand. Onze dappere krijgslieden aan het front, ons volk, dat te huis bleef, is in gevaar. Onze vijanden hebben het plan, ons uit te hongeren, niet opgegeven. Zij zijn besloten ons te vernietigen.“

„En echter hen staat nog een erger, machtiger vijand... „Groote macht en veel list is zijn gruwzaam wapentuit. En aan zijn list is het toe te schrijven, dat een geest van moedeloosheid en onverschilligheid in ons volk zoekt in te dringen. Wie thans vrede zoekt tot elken prijs, is verblind en bedenkt niet, dat hij van den regen in den drop komt, als zijn wensch in vervulling gaat. Wij weten dat onze Heere Jezus Christus den Satan overwonnen heeft. Hij kan ook ons Duitsch vaderland redden. Hij alleen. Dat ons volk dat niet erkent, is zijn ongeluk. Christenen rekenen met God en niet Jezus. De Heiland zegt: „Uw hart worde niet ontroerd; glijden geloof in God, geloof ook in Mij. Zeker buigen wij diep onder onze en onzes volks schuld, maar dit zal ons niet verhinderen, dag en nacht God aan te roepen om kracht, moed en geduld, ten einde vol te houden tot een beslissende overwinning over al onze vijanden behaald is. Wij willen een muur rondom ons volk zijn.“

Wij treuren om onze verloren zendingsvelden en koloniën. Zij branden op ons hart. En toch gelooven wij, dat God voor ons Duitschers nog een groote taak weggelegd heeft, en wij willen ons bereid houden, om die ter hand te nemen wanneer de tijd daarvoor gekomen is.“

Ten slotte staat er in dat stuk een vernaming om te bidden voor de redding van Duitschland en zijne koloniën en verbonden volken; voor den Keizer en de verbonden vorsten, voor den rijkskanselier en de overheid in het vaderland en de eette gebieden, voor leger en vloot, voor verbanning van den geest van leugen, van zelfucht, van den Mammon, dien men in de vijanden veroordeelt, ook uit het eigen vaderland.

Het is duidelijk, dat de Gemeenschappen zich niet los gevoelen van het vaderland, maar dat zij in de vreeselijke tijden die Duitschland doorelft, den nood van land en volk voor den troon der genade brengen.

**Gemengd Nieuws.**

Een afscheidsgrout van de Indische kerk aan de verdreven Duitseche zendingen. In de Indian Daily News vindt men het volgende als afscheidsgrout aan de Duitseche zendingen, die door de Engelsche regering uit Indië verdreven werden.

„De Duitsechers zijn op het oogenlijk in Grand Hotel looperen, zijn, wat het uiterlijk aangaat, een onbeduidende, hoogst oninteressante groep. Zij komen, naar wij meenen, uit Birma en eenige kennelijk uit de wildernis van dit land, waar zij zich gewent hebben in slaapprocken en nachtklanken rond te loopen. Sommigen van hen behooren tot de klassen der zendeelingen, er zijn een aantal vrouwen en kinderen bij, over het geheel een niet zeer aantrekkelijk gezelschap, maar niet eenige goed uitzienende exemplaren er onder.“

„Zij schijnen binnens met het oog op de hongertijden die hun wachten, als zij door Holland naar Duitschland gereisd zijn, waar zij oorlogsbrood en aardappelen met worst, en van het laatste niet te veel, te verwachten hebben.“ Voorts worden deze zendingen mannen genoemd die volgens hun inzicht „goed en rechtchapen“ gearheid hebben. Zij worden beklaagd wijl de meesten in hun vaderland geen betrekking zullen kunnen krijgen, omdat zij daarvoor te oud zijn. Maar daaraan is niets te doen, zij moeten met anderen liden om de zonden van hun Keizer. En zoo gaat het stuk voort met het smalen van menschen die himne zielen overgaven voor den arbeid, voor de komst van het Koninkrijk Gods, en die nu tot hunsmart moeten gaan worden, dat zij uit het vaderland verdreven zijn, waar zij uit het vaderland verdreven zijn, waar zij uit het vaderland verdreven zijn.

Daaroe beeft hij ook de middelen! Wanneer hij nu ook voor het oogenblik aan een natie de eer ontneemt, den fakkel van het Evangelie aan de heidenen te brengen, dan is daarin niets dat ons kan verwonderen, wanneer het een volk geldt, dat de wereld in bloed en vuur ge ompeeld en alle menscheijke wetten met de voeten getreden heeft.

De Duitse Christenen zullen daarin de onveranderlijke wet van de... nationale saamhoorheid bepeuren. Wie kan zich daarover verwonderen? Wij kunnen het niet anders dan betreuren, dat zulk een geest zich ook bij belijders des Heeren openbaart. Gelukkig dat er ook Engelse christenen gevonden worden, die het betreuren dat Duitseche zendingen die zich geheel correct gedragen, uit de koloniën waarin zij met veel zegen arbeidden, met geweld verdreven zijn.

WIRCKEL.

## Voor Kinderen.

##### AAN VRAGERS.

Onze lezers M. C. v. d. V. te A. schrijft: „Zou 't zoo vriendelijk willen zijn en de volgende vraag in de vragenbus beantwoorden. Het verleden deelwoord van het werkwoord kunnen is dat: „gekund hadden“ of „gekunnen

hadden“. Onlangs hoorde ik een spreker zeggen: „ij hadden zich wel willen verstoppen als zij het maar gekunnen hadden.“

Dit klonk mij zeer leelijk.

Maar de spreker zei dat het goed was. Nu heb ik Van Dalen en De Vries en Te Winkel nagezien en die beiden spreken van „gekund hadden“. Kan het nu toch ook nog anders?“

Deze schijnbaar zoo eenvoudige vraag houdt echter zoo veel in, dat er gemakkelijk met het antwoord een drie Herauten waren te vullen. Die zijn echter niet beschikbaar. Enkele opmerkingen kunnen hier plaats vinden.

Een zinsbouw als voorkomt in: „Ik heb hem zien komen“.

„Hij heeft het niet kunnen schrijven“.

„komen in enkele Noordsche talen o. a. in de onze voor, en zijn niet gemakkelijk te verklaren, althans niet voor jeugdigen.“

Een aantal werkwoorden leent er zich toe om als hulpwoorden dienst te doen, bijv.: Wij hebben hem zien vertrekken. Hij heeft niet willen komen. Zij hadden het niet mogen doen.

In deze drie zinnen zijn de woorden zien, willen en mogen hulpwoorden. Zulke hulpwoorden hebben niet alle vormen. Zoo bijv., doet de onbepaalde wijs ook dienst als verleden deelwoord.

Zoo zegt „men“: Hij heeft willen „komen“, maar zij hebben niet gewild.

Onze geachte lezers zien nu zelf wel, dat de vraag in deze afdeeling niet grondig kan behandeld worden. Daarom bepalen we ons tot den raad: houd u, wat de uitgangen betreft, aan het gebruik bij beschaffen dat ook de door u genoemde taalgeleerden volgen. Schrijf dus: gekund, gemogen hadden enz. De vraag of het ook anders kan moeten we hier laten rusten.

Onze lezer P. heeft altijd gehoord, dat Noach drie zonen had, wier namen in volgorde zijn: Sem, Cham en Japhet. Zoo staat het ook in den Bijbel. Maar nu heeft P. gelezen dat de volgorde naar leeftijd moet wezen: Japhet, Sem, Cham.

Wat is nu juist vraagst, en waarom wordt in den Bijbel niet de gewone volgorde gegeven? Naar wij meenen is dezelfde vraag reeds behandeld eenige jaren geleden. Doch de lezers wisselen, en daarom volge hier een kort antwoord:

In onzen Bijbel heeft het woord „kleinste“ soms de betekenis van „jongste“. Zoo bijv. als Gideon zegt, dat hij de kleinste is in zijns vaders huis, dat beduidt de jongste. Evenzoo kan de „grootste“ de „oudste“ beteekenen.

Nu lezen we in Gen. 9: 24:

„En Noach ontwaakte van zijnen wijn. En hij merkte, wat zijn kleinste zoon hem gedaan had.“

Uit vs 22 blijkt wie de kleinste zoon was, nl. Cham.

Cham is dus de jongste zoon.

Voorts staat in Gen. 10: 21:

„Voorts zijn Sem (zonen) geboren; deze is ook de vader aller zonen van Heber; broeder van Japheth, den grootste.“

Hieruit blijkt dus dat Japhet de oudste was. Dat Mozes een andere volgorde koos dan die der jaren, is zeer begrijpelijk.

Uit Sem sproot het Joodsche volk, het volk des Heeren. Met volken uit Sem als de Arabieren en de inwoners van Mesopotamie had Israel veel omgang. Sem ging dus voorop.

Daarna kwamen Cham's nakomelingen als de Egyptenaren, Kanaaniëten e. a. Ook met hen stonden de Israelieten dikwijls in nauwe betrekking. Van zelf volgde dus Cham op Sem.

Met Japhat's nakomelingen, de volkeren van Europa, zoals de Grieken, kreeg Israel eerst omgang in de tijden dicht voor Christus' geboorte. Japhet was den Joden nagenoeg vreemd. Vandaar wordt hij het laatst genoemd.

Onlangs las ik in een Zendingblad voor de jeugd een vers dat ik niet goed begriep. Het spreekt over de heidenen. Wilt u het verklaren? Het luidt zoo:

Zij meenen nog dat Brama De wereld heeft gemaakt, En denken, dat hun Siwa Steeds van vernielzucht blaakt, Of dat door Vishnoe's krachten De wereld blijft bestaan, Zoodat zij heil verwachten Van hunner goden daan.

De drie namen in dit vers verplaatsen ons naar Voor-Indië of Hindostan, waar de goden Brama, Vishnoe en Siwa door miljoenen worden aangebeden. Deze drie namen worden vaak genoemd Trimoeiti of Drieenheid. Zij gelijkt echter in het minst niet op de christelijke Drieenheid, en bewijst alleen, dat ook in het Heidendom nog flauwe sporen van de waarheid zijn overgebleven.

Brama, de opperste, is de schepper van 't heelal. Vishnoe is de onderhouder, die wordt afgebeeld als staande op een slang die hij vertereet, wat ook weer herinnert aan hetgeen de Schrift leert. Siwa is de verwoester of verderver.

Dit is wat het vers ons over de drie goden wil mededeelen.

**BRIEFWISSELING.**

K. te A. Zoo mogelijk komen uw vragen eerlang aan de beurt.

G. te D. Uw vragen ontvangen. In deze afdeeling zal het kwalijk gaan, wel elders.

HOOGENDIJK.

#### Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

##### Evangelisatie en Christelijke Volksbibliotheken.

Inzonderheid in Friesland Zuid-Oosthoek heeft de jarenlange prediking van het modernisme groote godsdienstige en zedelijke verwoestingen aangericht. 't Ongeloof heeft er den bodem toebereid voor het socialisme, dat nergens zoo veel tiert als in deze streken, en het materialisme gaat er hand aan hand met den zinuelianisme. De publieke ontheilving van den Zondag zoowel in kleinere als in grotere dorpen is ergerlijk. De dag des Heeren is alreeweg de dag voor uitvoeringen, politieke demonstraties en feesten.

In deze streken is het werk der Evangelisatie meer dan ergens elders noodzakelijk. Welnu, daar wordt ook reeds sinds jaren Evangelisatie-arbeid verricht namens de classis Heerenveen der Geref. Kerken, welke hierin gesteund wordt door al Frielandse kerken en door vele christenen in ons gansche land. Er bevinden zich op ons Evangelisatie-terrein vijf kerken, die gesubsidieerd worden voor den dienst des